

ת"פ 18/07/20 - מדינת ישראל נגד כרים שואבכה, מעתז שואבכה, אמיר שואבכה ע"י, נור אלרגוב ע"י

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 18-07-20 מדינת ישראל נ' שואבכה ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת רבקה גלט
המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שלמה

נגד
הנאשמים

1. כרים שואבכה
2. מעתז שואבכה
3. אמיר שואבכה ע"י ב"כ עו"ד בוקר
4. נור אלרגוב ע"י ב"כ עו"ד רפאלי

גזר דין

העבירות

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בעבירה של תקיפה בצוותא חדא, לפי סעיפים 379 ו-29א' לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

הנאשמים 1-3 הם אחים, והנאשם 4 הוא בן דודם. כל הארבעה הם צעירים בשנות העשרים המוקדמות לחייהם.

תמצית העובדות היא כי ביום 11.2.20, התאמנו הנאשמים יחד עם אחיהם הקטין כ.ש (להלן: הקטין) בחדר כושר בעיר רמלה, ובאותה עת התאמן שם גם המתלון. בשלב מסוים התעוררה מחלוקת בין המתלון והנאשם 1 בנוגע לשימוש באחד המכשירים. המתלון קרא למדריך הכושר, ובעודם משוחחים, התקרב הקטין למתלון והכה באמצעות כתפו את כתף המתלון. בתגובה, הדף אותו המתלון קלות. המדריך ניסה להפריד בין המתלון והנאשמים והקטין, אך הנאשמים והקטין תקפו את המתלון בצוותא, בכך שהקטין היכה בעורפו ובכתפו, בעט בחזהו, והמתלון נפל. הנאשם 3 היכה בו 2 מכות וניסה לבעוט בו, בעוד הנאשם 1 בעט בו פעמיים והכה בו עם ידו. בהמשך, נטלו הנאשם 3 והקטין משקולות על מנת לתקוף את המתלון אך המדריך מנע מהם. המתלון ניסה להימלט אך הנאשמים והקטין המשיכו להכותו באגרופים ובעיטות. הנאשם 4 שהצטרף בשלב זה, נתן למתלון 2 מכות בגבו עם בקבוק מים וניסה לבעוט בו. הנאשם 3 נתן לו מכת אגרוף בראשו. הנאשם 1 בעט בו והיכה בפניו עם ידו. הנאשם 2 הצטרף בעט בגופו וניסה להכותו עם ידו. הנאשמים לא חדלו עד שהגיעו המדריך ואחרים, והפרידו ביניהם ובין המתלון. באופן שאינו ידוע, נחבל המדריך

ונגרם לו סימן אדום באוזנו. בהמשך, מחוץ למכון הכושר, קילל המתלונן את הנאשמים והקטין. או אז, רצו אלה לעברו, והיכו אותו באגרופים ובעיטות עד שהמאבטחים הפרידו ביניהם.

2. בין הצדדים לא גובשו הסכמות עונשיות, והמחלוקת העיקרית נוגעת לשאלה האם יש מקום להימנע מהרשעת הנאשמים, אשר זו הסתבכותם היחידה מאז ומעולם.

התסקירים

3. בעניינו של הנאשם 1, הוגש תסקיר ביום 9.6.22. נכתב כי הנאשם כיום כבן 23 שנים, רווק, המתגורר בבית הוריו ועובד כעצמאי בתחום השיפוצים. הנאשם בעל תעודת בגרות מלאה, וכיום לומד הנדסאות בניין. הנאשם תיאר כי בעת האירוע ניגש להגן על אחיו הקטן מפני תוקפנות המתלונן, אך מכיר בהתנהלותו האלימה, מיצר עליה ומתבייש בה, ומעוניין להתנצל בפני המתלונן ולפצותו. קצין המבחן התרשם כי מדובר בצעיר בעל חוזקות, ללא דפוסים עברייניים, והאירוע החריג לאורח חייו ולעמדותיו, נבע מתחושת אחריותו כלפי אחיו. כמו כן, ההתרשמות היא כי הנאשם צמח במשפחה תומכת, והוא בעל ערכים נורמטיביים, לכן סיכויי שיקומו גבוהים. לאור זאת, ההערכה היא כי הסיכון להישנות עבירה נמוך, ולא נמצא צורך בטיפול. הומלץ להטיל של"צ בהיקף 150 שעות, על מנת לאפשר לו המשך במסלול חייו. באשר לשאלת ההרשעה, נכתב בתסקיר כי הנאשם לא הצביע על נזק קונקרטי העלול להיגרם באם יורשע, לכן לא נמצא כי התמלאו הקריטריונים לביטול ההרשעה.

4. בעניינו של הנאשם 2, הוגש תסקיר ביום 8.6.22. נכתב כי הנאשם כבן 24 שנים, התארס לאחרונה, ועובד כעוזר בטיחות באתרי בנייה. הנאשם סיים 12 שנות לימוד. בנוגע לאירוע, הנאשם תיאר כי פעל המטרה להגן על אחיו הקטן מפני המתלונן, וטען כי הרקע והפרטים שונים מן המתואר בכתב האישום. קצין המבחן התרשם כי התייחסותו מצמצמת מחומרת העבירה, התקשה ליטול אחריות מלאה, והתקשה בהתבוננות פנימית. הנאשם ביטא חרטה כנה, אך שלל נזקקות טיפולית, בשל סדר יומו העמוס. הערכה היא כי הסיכון להישנות עבירות נמוך, ואף חומרת העבירה הצפויה היא נמוכה. עוד נכתב כי הנאשם בעל מערכת ערכים נורמטיבית, תפקוד תקין ללא קשרים שוליים, וקיימת מערכת משפחתית תומכת. ההמלצה היא להטיל של"צ בהיקף 180 שעות, וכן מע"ת ופצוי. בנוגע לשאלת ההרשעה, נכתב כי הנאשם לא הציג פגיעה קונקרטית העלולה להיגרם מן ההרשעה, ולכן לא עמד בקריטריונים.

5. בעניינו של הנאשם 3 הוגש תסקיר ביום 9.6.22. נכתב כי הנאשם כיום כבן 22, רווק, מתגורר עם הוריו. הנאשם בעל תעודת בגרות מלאה, עובד כעוזר בטיחות ובמקביל מנהל קריירה של שחקן כדורגל מקצועי בליגה הלאומית. הנאשם לוקח אחריות על העבירה, מודה כי התקשה לווסת עצמו ולשלוט בכעסו על המתלונן שהסתבך בקטטה עם אחיו הצעיר, הביע צער, וכן רצון להתנצל בפני המתלונן ולפצותו. התרשמות קצין המבחן היא כי הנאשם ללא דפוסים עברייניים, בעל שאיפות ויכולות נורמטיביות להמשך החיים, והאירוע חריג לאורח חייו. נוכח דמותו הנורמטיבית, ההערכה היא כי הסיכון להישנות עבירות נמוך, ואף מידתן חומרתן הצפויה היא נמוכה. כמו כן, נכתב כי סיכויי השיקום חיוביים, ולא נמצא צורך לשלב את הנאשם בטיפול. בסיכום, ההמלצה היא להטיל 180 שעות של"צ, ולא הומלץ להימנע מהרשעה כיוון שהנאשם לא הצביע על נזק קונקרטי הצפוי לו כתוצאה מן ההרשעה.

6. בעניינו של הנאשם 4 הוגש תסקיר ביום 8.6.22. נכתב כי הנאשם כיום כבן 24 שנים, רווק, מתגורר בבית אמו, ועובד עם אביו כקבלן בניין. בנוסף, עובד כשליח בחברת שליוחיות. הנאשם התגייס לשירות לאומי, ושירת במשך 6 חודשים, לאחר מכן, סיים השתלמות כנהג אוטובוס זעיר, וכן סיים בהצלחה קורס חשבי שכר וקורס עוזר בטיחות. בשנת 2017 נשפט בגין עבירת תעבורה, ועניינו הסתיים בהמלצת שירות המבחן, בעונש של של"צ, אותו השלים כנדרש. בנוגע לאירוע, הנאשם ביטא צער וחרטה, מסר כי האירוע חריג להתנהלותו, והביע רצון להתנצל בפני המתלונן ולבקש סליחתו. הערכת קצין המבחן היא כי הסיכון להישנות העבירה נמוך, ואף מידת החומרה הצפויה היא נמוכה, שכן ההתרשמות היא כי מדובר בצעיר בעל שאיפות נורמטיביות. בנסיבות אלה, נקבע כי אין צורך בטיפול. הומלץ על הטלת 150 שעות של"צ, מע"ת ופיצוי. ביחס לשאלת ההרשעה נכתב כי הנאשם לא הציג ראיות לפגיעה קונקרטית הצפויה לו, על כן לא עמד בקריטריונים.

טיעוני הצדדים

7. ב"כ התביעה טענה כי נוכח טיב העבירה מחד, והתסקירים החיוביים מאידך, יש להטיל על כל אחד מן הנאשמים עונשים של מע"ת, של"צ ופיצוי. לתמיכה בטענותיה, הגישה את סרטון מצלמות האבטחה בו תועד חלק מן האירוע, וכן מסמך רפואי של המתלונן. ביחס לסוגיית ההרשעה, הביעה התביעה התנגדות לסיום ההליך ללא הרשעה, כיוון שהנאשמים לא הצביעו על נזק קונקרטי הצפוי להם כתוצאה ממנה.

8. ב"כ הנאשמים 1-3 הודיע בפתיח טיעוניו, כי מקובלת עליו עתירת התביעה להטלת של"צ ופיצוי, והמחלוקת נוגעת לסוגיית ההרשעה בלבד. נטען כי אמנם שרות המבחן נמנע מלהמליץ על אי הרשעה, אך כידוע, עמדתו היא בגדר המלצה בלבד. בנוגע לנסיבות האירוע, הפנה ב"כ הנאשמים לכך שחלפו שנה וחצי מאז האירוע, והנאשמים צעירים ביותר. נטען כי כל הנאשמים, התפתחו באופן נורמטיבי והדבר ראוי לציון, בשים לב לקושי הסוציאליזאקונומי המלווה צעירים רבים בני הערים רמלה-לוד. עוד נטען כי אין לזקוף לחובת הנאשמים העדר מסמכים סדורים בעניין תעסוקתם והנזק הקונקרטי, היות שהם מצויים בראשית דרכם, ואך ברור כי הרשעה תחבל בהמשך התפתחותם האישית. בהקשר זה, הפנה ב"כ הנאשמים למספר מקרים בהם הסתיים ההליך ללא הרשעה, בשל גילו הצעיר של הנאשם, ומכלול הנסיבות, ולמרות העדר ראיות לנזק קונקרטי. נוכח המדיניות והנסיבות החריגות, עתר ב"כ הנאשמים, להושטת יד אל הנאשמים ומניעת תיוגם כעבריינים.

9. ב"כ הנאשם 4 טען כי הנאשם נטל אחריות מיד, הביע חרטה, והאירוע חריג לאורח חייו על פי התסקיר. נטען כי מדובר בצעיר נורמטיבי לכל דבר ועניין, ורק בשל העדר ראיות לנזק קונקרטי לא הומלץ להימנע מהרשעתו. עם זאת, היות שהנאשם סיים לימודי חשבונות שכר, נטען כי הרשעה בהחלט עלולה לפגוע באפשרויותיו בשוק העבודה, ולא ניתן לצפות כיום באופן מדויק את הנזק, שכן הנאשם צעיר ביותר. ב"כ הנאשם הפנה לכך שבמקרים רבים נמנעים בתי המשפט מהרשעת הנאשם, גם כשלא הוכח נזק קונקרטי באופן מדויק, וגם כשמדובר בעבירות חמורות יותר. לפיכך, טען כי הענישה המומלצת בתסקיר תמלא אחר האינטרס הציבורי.

שאלת ההרשעה

10. הכללים המחייבים את בית המשפט בבואו לשקול את סוגיית ההרשעה נקבעו בהלכת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מד"י (21.8.96):

"הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל."

קביעה זו, הפכה ברבות השנים להלכה מושרשת, ואושרה שוב לאחרונה ברע"פ 547/21 סיטניק נ' מד"י (17.3.21). לפיכך, יש לבחון האם נתמלאו התנאים האמורים להימנעות מהרשעה בעניינם של הנאשמים.

פגיעה בסיכויי השיקום

11. על פי ההלכה הפסוקה, לצורך הוכחת הפגיעה בסיכויי השיקום, על הנאשם להוכיח נזק קונקרטי אשר ייגרם לו בשל הרשעתו בד"ר (רע"פ 3589/14 לוזון נ' מד"י (10.6.14); רע"פ 8663/15 לוזנאנו נ' מד"י (22.12.2015) רע"פ 6449/15 חלוואני נ' מד"י (12.10.2015); רע"פ 5860/15 פלונות נ' מד"י (7.9.2015). נקבע כ אין להסתפק בתרחיש תיאורטי לפיו עלול להיגרם נזק כלשהו בעתיד, אלא יש להצביע על קיומו של נזק מוחשי וקונקרטי אשר צפוי כתוצאה מעצם ההרשעה (רע"פ 3224/19 אביב נ' מד"י (28.5.19)).

12. בענייננו, שרות המבחן נמנע מלהמליץ על הימנעות מהרשעה, כיוון שלא הוצגו בפני קצין המבחן מסמכים לפיהם ייגרם לנאשמים נזק קונקרטי. ואולם, לאחר הדיון האחרון הוגשו מסמכים רבים מטעם הנאשמים, לצורך הוכחת הנזק הקונקרטי, ברשות בית המשפט. כך, הוגש מכתב מטעם מכללת סכנין בעניין הנאשם 1, לפיו הוא לומד לתואר הנדסאי בתחום ניהול בנייה, וכי אחת הדרישות לרישום על פי חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, היא העדר הרשעה בעבירה פלילית שמפאת מהותה חומרתה ונסיבותיה, אין הוא ראוי לדעת וועדת ההסמכה להירשם במרשם. בעניינם של הנאשמים 2 ו-3 הוגש מכתב מעסיקם, לפיו הם עובדים כמנהלי בטיחות, הוא מרוצה מתפקודם, וככל שיושעו, ישנה אפשרות שיפסיק העסקתם. בעניינו של הנאשם 3 הוגש גם מכתב מנהל ענף הכדורגל בעיריית רמלה, לפיו הנאשם שחקן פעיל מזה 4 שנים, וככל שיושע, ייאלץ לשקול אפשרות הפסקת פעילותו במסגרת בית הספר לכדורגל. בעניינו של הנאשם 4 הוגש מכתב החברה המעסיקה אותו, בו צוין כי מדובר בחברה המעסיקה כ-100 עובדים, וכי הנאשם מנהל פרויקט בנייה בו הוא ממלא חלק מרכזי ומשמעותי התורם במיומנות מקצועית, אמינות ויושר, לחברה. בנוסף, הוגש אישור על לימודיו של הנאשם 4 באקדמיה לפיננסים. מטעם כל הנאשמים הוגשו תעודות עוזרי בטיחות, ובעניינו של הנאשם 1 הוגשה בנוסף, תעודת בוגר קורס מנהל פרויקטים.

13. אכן, לא הוצגו מטעם הנאשמים ראיות חותכות להתרחשותה של פגיעה מסוימת ומוגדרת כתוצאה מן ההרשעה, אך לדעתי יש במסמכים שהוגשו כדי ללמד על וודאות קרובה לכך שתרחש פגיעה שכזו. יש לזכור, המדובר בארבעה צעירים בני העיר רמלה, אשר צמחו בסביבה קשה מבחינה סוציאקונומית, ומשפחתם קשת יום, כעולה מתסקירי שרות המבחן. למרבה הצער, בית המשפט אשר בתוך עמו ועירו יושב, נתקל מידי יום בצעירים בעלי רקע דומה לזה של הנאשמים, ויודע היטב עד כמה רב הסיכון להיגררות לאורח חיים שולי, אם בשל השפעה שלילית סביבתית, ואם

בשל מצוקה כלכלית. במצב בעייתי זה, ברור הוא כי הרשעה בפלילים, יש בה כדי להקשות עוד יותר על האפשרות לאמץ אורח חיים נורמטיבי ולהיחלץ ממעגל העבריינות, זאת בין היתר בשל הקושי במציאת עבודה. לרקע המציאות הקשה המוכרת היטב לבית המשפט, בולט בנדירותו עניינם של הנאשמים, אשר למרות הקשיים שניצבו בדרכם, סיימו לימודי תיכון, המשיכו בלימודי מקצוע אקדמאי או אחר, הפכו לבעלי מקצוע העובדים לפרנסתם, והם מנהלים אורח חיים נורמטיבי לחלוטין, ללא כל מעורבות שולית. מעבר לכך, בולטת התרשמות קצין המבחן בעניינו של כל אחד מהם ולפיה מדובר בצעירים בעלי שאיפות נורמטיביות וערכיות להמשך חייהם.

14. לדעתי, התנהלותם של הנאשמים והעובדה שכל אחד מהם הצליח להישמר מפני השפעה שולית, מחייבת לעודד אותם בהמשך התפתחותם כבגירים צעירים, ולשם כך יש להבטיח כי לא ייערם על דרכם קושי במציאת פרנסה בתחומי עיסוקם.

15. אך ברור הוא כי הנאשמים יתקשו מאד להמשיך במסלול חייהם באם יורשעו. נזכיר שוב, הנאשם 1 יידרש לרישיון הנדסאי, הנאשמים 2-3 עלולים למצוא עצמם מפוטרים מעבודתם, הנאשם 3 עלול גם למצוא עצמו מורחק ממועדון הכדורגל בו הוא משחק באופן מקצועי, והנאשם 4 עלול שלא למצוא עבודה כחשב שכר, כל זאת בשל ההרשעה.

16. נוכח כל האמור, מסקנתי היא כי נסיבותיהם הייחודיות של הנאשמים, והקושי האורב להם באם יורשעו, מחייבים לראותם כמי שייגרם להם נזק קונקרטי באם יורשעו. בהמשך אראה כי גם על פי מדיניות הענישה הנוהגת, יש לראות את הנאשמים כמי שייגרם להם נזק קונקרטי מן ההרשעה.

העבירה בנסיבותיה מאפשרת להימנע מהרשעה

17. כעולה מנוסח האישום המתוקן, מטעונו הצדדים ומסרטון האבטחה שהוגש, הנאשמים תקפו יחדיו את המתלון במכון הכושר, הן בתוך אולם האימונים והן ביציאה ממנו, כשהם מתגודדים סביבו ושולחים לעבר גופו מכות ובעיטות. כל העת, נראה מדריך הכושר כשהוא מנסה להפריד בין הניצים, אך ללא הצלחה. נכונותם של הנאשמים לנהוג באלימות כלפי המתלון בצוותא, היא בעלת חומרה.

18. לצד זה, אין מחלוקת על כך שהאירוע כולו התפתח בעקבות זאת שאחיהם הקטן של הנאשמים 1-3 תקף קלות את המתלון, וזה השיב לו. הנאשמים כולם פעלו כפי המתואר, מתוך רצונם לגונן על אחיהם. כמובן, אין בכך כדי להוות הצדקה לעבירה, אך יש משקל מסוים לחלקו הראשוני של המתלון באלימות.

על פי הסרטון, ההתרשמות היא כי המתלון, שנראה כבחור חסון ביותר מנסה להתמודד מול הנאשמים, וגם אם מעד כתוצאה מהכאתו, מיד שב ונעמד. במרביתו של האירוע, אשר נמשך על פני דקות אחדות, הוא נראה עומד על רגליו, ומנסה להיחלץ מידי הנאשמים. בנוסף, אציין כי לא הבחנתי בסרטון בניסיון לתקוף את המתלון בעזרת משקולות. אמנם, ברגע מסוים הרים אחד הנאשמים משקולת יד קטנה, והחזיקה בידו בעת שהאחרים עסוקים בתקיפת המתלון, אך הוא שמט אותה לרצפה ולא זיהיתי איום או ניסיון לתקוף באמצעותה.

19. לא נגרמו כל חבלות למתלונן באירוע, וניתן להתרשם על פי הסרטון כי בתום ההתרחשות הוא מתפקד באופן מלא, וממשיך להתהלך ביציאה מחדר הכושר.

20. על פי תסקירי שרות המבחן, כל הנאשמים הביעו חרטה על התנהגותם בעת האירוע. הנאשמים 1,3 ו-4 אף הביעו רצון להתנצל בפני המתלונן ולפצותו. התרשמות שירות המבחן בעניינם של כל הנאשמים היא כי האירוע היה חריג לאורחות חייהם, לא נשקפת מצדם מסוכנות עתידית ממשית, ואף לא נדרש להם טיפול. אמנם הנאשם 2 הציג בפני קצין המבחן תמונה מצמצמת של האירוע, אך גם בעניינו ההערכה היא כי מסוכנותו מצויה ברף הנמוך, וההמלצה העונשית זהה לזו שהוצגה בעניינם של האחרים.

21. תוכן התסקירים הבולט לטובה, מלמד כי ניצבים לפני בית המשפט 4 בגירים צעירים, שמסלול חייהם עד כה היה חיובי לחלוטין, חרף הסביבה הלא פשוטה בה גדלו, ונראה שאין צורך להענישם באופן מרתיע לעתיד, היות שהפנימו את הבעייתיות שבאירוע.

22. בנסיבות אלה, עולה השאלה, האם יש צורך והצדקה בהרשעת הנאשמים, או שמא יש לתת את הבכורה לשיקולי השיקום. לצורך הכרעה בשאלה זו, ראוי לפנות אל מדיניות הענישה במקרים דומים.

סקירת מדיניות הענישה

1. אין ספק כי העבירה של תקיפה בצוותא חדא היא חמורה, ויש בה כדי לפגוע באינטרס המוגן הראשון במעלה, שהוא שמירת גופו ובריאותו של הפרט. פעם אחר פעם הביע בית המשפט העליון עמדתו לפיה יש להיאבק בתקיפות בתופעה של פתרון סכסוכים, וסכסוכים של מה בכך, באמצעות אלימות. בע"פ 7879/09 מד"י נ' פלוני (3.8.10) נאמר:

תופעה נוראה זו של אלימות קשה וחסרת רחמים אשר פשתה בארצנו כאש בשדה קוצים מחייבת את כל הגורמים לתת ידם למלחמת חורמה. האלימות מכרסמת ביסודות חברתנו, ועלינו להשיב מלחמה כנגד אלו הנוטלים חרות לפעול באלימות כלפי הזולת. במסגרת מלחמה זו שומה על בתי המשפט להכביד את הענישה על עבריינים אלו. "חברתנו הפכה להיות חברה אלימה, ותרומתו של בית-המשפט למלחמה באלימות היא בהטלת עונשים ראויים" (ע"פ 5753/04 מדינת ישראל נ' רייכמן ([פורסם בנבו], 7.2.2005))..."יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להלחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע שיש לבערו מן היסוד" (ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן ([פורסם בנבו], 10.11.2009)).

23. עם זאת, מנעד הענישה בגין עבירות אלימות ובפרט תקיפה בצוותא הוא רחב ביותר, שכן המציאות מזמנת תרחישים ונסיבות רבים אשר כל אחד מהם ייחודי, וצריך להיבחן לעצמו. כך, ניתן לאתר מקרים רבים בהם

הסתיים ההליך בענישה הצופה פני עתיד, והדברים ידועים.

24. בהתקיים שיקולי שיקום ממשיים, ואף כשדובר בעבירות חמורות מזו שלפניי, מצא בית המשפט לנכון להימנע מהרשעה, וזאת גם כשהטענה התייחסה לאפשרות עתידית שייגרם הנזק לנאשם, ובהעדר ראיה וודאית וחד משמעית בעניין זה. כך היה, בין היתר, במקרים בהם נמצא כי הנאשם יהיה תלוי בשיקול דעתו של גורם רישוי, לצורך קבלת רישיון לעסוק במקצועו, כפי שיובא להלן.

בע"פ 3554/16 יעקובוביץ נ' מד"י (11.6.17) דן בית המשפט העליון בעניינו של נאשם אשר הורשע בעבירות של הפרת אמונים, התחזות כאחר ופגיעה בפרטיות, במסגרת פרשה חמורה של ניהול עסק לביצוע עיקולים באופן בלתי חוקי, תוך הפעלת שוטרים שלא כדין. בבית המשפט המחוזי הוגש תסקיר חיובי, בו נכתב כי הנאשם הביע חרטה ומביע חשש כי הרשעה תפגע בהמשך התפתחותו התעסוקתית בתחום הנדסאות הרכב. בית המשפט קמא קבע כי חומרת העבירה אינה מאפשרת הימנעות מהרשעה וציין עי על פי תקנות התעבורה, יהא נתון שיקול דעת לרשות המוסמכת, באם לתת רישיון הנדסאי לנאשם, כך שהפגיעה העתידית בתעסוקתו אינה וודאית. במסגרת הערעור לבית המשפט העליון, עתר הנאשם לביטול ההרשעה, ובקשתו נתקבלה. כב' השופטת ברק ארז היתה ערה להעדר ראיות לנזק קונקרטי וודאי, אך קבעה כי מדובר במקרה חריג שבו אין הצדקה להרשעה, והדברים יפים לענייננו:

אין חולק כי במישור העקרוני העבירות שבהן הורשע המערער הן חמורות. לא ניתן להקל ראש בעבירות שביצוען משליך על האופן שבו נאכף הדין בישראל הלכה למעשה. אולם, לא ניתן להתבונן על המקרה רק בפריזמה זו. המערער היה "בורג" קטן במכונה משומנת, וחלקו בה היה קטן, גם אם חשוב מן הפן המעשי. הוא לא היה גורם יוזם, וניתן להתרשם שהיה "נגרר" כמי שנתון למרות מעסיקיו במקום עבודה שהיה לגיטימי, כשלעצמו.

מנגד, יש לתת משקל מכריע לעובדה שהימנעות מהרשעה תבטיח פתיחת דלת של שיקום לעתידם של המערער ומשפחתו. תסקיר שירות המבחן מראה כי המערער בשל מכל בחינה שהיא לעתיד זה. כמו כן, בזמן שהוסיף לחלוף מאז ניתן גזר דינו של בית המשפט המחוזי, המערער הוסיף לחתור לקידום עתידו המקצועי - השלים את לימודיו וניגש לבחינות. כל אלה מלמדים על נחישותו של המערער לעשות את המרב כדי לעלות באופן סופי ומוחלט על דרך הישר. לכך יש להוסיף את העובדה שהמערער נעדר עבר הפלילי, ואת החרטה העמוקה ביחס למעשים. התמקדות בעבירות בלבד, כפי שעשתה במידה רבה המדינה, לא תאפשר לבחור בדרך של ביטול הרשעה במקרים המתאימים לכך. הפנייתה של המדינה לשיקול דעתה של הרשות המוסמכת לפי תקנה 15ב לתקנות התעבורה היא נכונה במישור הפורמאלי, אך אינה מקנה וודאות מספקת באשר לכך שלא יסוכל המאמץ השיקומי שעשה המערער.

25. ברע"פ 8215/16 יצחק נ' מד"י (29.3.17) דן בית המשפט העליון בערעורו של הנאשם על הרשעתו בעבירה של סיוע לאחר מעשה, בקשר עם עבירת רצח שביצע אחר. חלקו של הנאשם היה בהסעת האחר לזירת העבירה, כשידע כי ברכב מצויה סכין שתשמש לצורך העבירה, וכן הסעתו מן המקום לאחר ביצועה. הנאשם טען כי אורח חייו נורמטיבי לחלוטין, הוא שירת בצה"ל, החל בלימודי הנדסת לוגיסטיקה במכללה, מפרנס יחיד של משפחתו, ומתעתד לעבוד במקצועו. לאחר העבירה פוטר הנאשם מעבודתו ונקטעה הקריירה הצבאית שלו. בית המשפט העליון הזכיר את

ההלכה הפסוקה בעניין התנאים להימנעות מהרשעה, ציין את הנסיבות העובדתיות החריגות האופפות את העבירה, וקבע כי די בנסיבות אלה על מנת להימנע מהרשעתו:

אשר לשיקולי השיקום, נראה כי אכן עשויה להיות השפעה שלילית להרשעתו של המערער על עתידו המקצועי ועל סיכוייו להיקלט בעבודה, לפחות במגזר הציבורי. נזכיר, כי מדובר בצעיר נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות, שפוטר משירותו הצבאי בקבע בעטיו של מקרה מצער זה, ואשר החל בלימודים אקדמיים במכללת ספיר. לכך יש להוסיף את ההמלצה החד משמעית של שירות המבחן, שגם לה יש משקל, במסגרת כלל השיקולים הרלבנטיים בנושא זה.

26. ברע"פ 4466/13 פורטל נ' מד"י (22.5.14) הורשע הנאשם בסיוע לאחר מעשה לביצוע שוד, וקיבל חלק מן השלל. על פי תסקיר שהוגש, הנאשם סובל מהפרעת אישיות, חסר עבר פלילי, והפך לאב במהלך המשפט. נטען כי הנאשם מתקשה במציאת עבודה. בית המשפט קמא החליט כי אין מקום להימנע מהרשעה. ואולם, במסגרת הערעור החליט בית המשפט העליון לבטל את הרשעתו, הגם שלא הוכח נזק קונקרטי וודאי:

במקרה דנא יש חומרה מובנית בפרשה העבריינית, אך חלקו של המערער הוא משני בכך שלא ידע על השוד מראש, והדברים נאמרים בלא להקל בעבירתו ראש. מאידך גיסא, עברו הנקי של המערער, גילו הצעיר, רקעו על קשייו האישיים כעולה מן התסקיר ומחוות הדעת הפסיכולוגית, וההתפתחויות החיוביות בחייו וכן קבלת האחריות, ועמם האמור בתסקיר באשר לקשיים שבהם הוא נתקל בהשגת עבודה, מטים את הכף לעבר קבלת הערעור וביטול ההרשעה; זאת - בהנחה כי יש בכך משמעות של ממש לעניין שיקומו. הדברים אינם נאמרים בלב קל, והמערער מוזהר כי ההזדמנות הניתנת לו כאן מזמינה התנהגות עתידית מצדו שלא תביא אותו חלילה מחדש לאולמי בתי המשפט, בתוצאות העלולות להיות אחרות לחלוטין. אנו מבטלים איפוא את ההרשעה ועמה את המאסר על תנאי, ומטילים צו מבחן פיקוחי למשך שנה מהיום כמומלץ על-ידי שירות המבחן. נציין כי השל"צ בוצע. אנו מקוים, כי אכן המערער יצדיק תוצאה זו ולא ישוב לסורו.

27. בע"פ (י-ם) 19136-09-16 מד"י נ' בן גיגי (21.8.17), דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה על הימנעות מהרשעת הנאשם אשר הורשע בעבירה של תקיפת שוטרים וגרימת חבלות. המדובר באירוע בו פעלו שוטרים סמויים באזור יו"ש, והנאשם ביחד עם אחרים חשד בהם, ותקף אותם בין היתר בידי אבן לעבר השוטר. בבית המשפט קמא נקבע כי יש להתחשב בבעייתיות שנלוותה להתנהלות השוטרים, ובתסקיר החיובי השולל דפוסים בעייתיים אצל הנאשם, לפיכך בוטלה ההרשעה. בית המשפט המחוזי אימץ את הקביעות, אך הרחיב את היקף השל"צ שהוטל ל-250 שעות.

בע"פ (י-ם) 19353-03-16 זרזר נ' מד"י (6.11.16) נדון עניינו של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בתקיפה בצוותא של המתלונן, כשהתוקפים נטשו אותו חבול ומדמם. על פי תסקיר שהוגש, המדובר בצעיר ללא עבר פלילי, אשר שרת בצה"ל, עובד בעבודות מזדמנות, ומצוי בהליכי גיוס למשטרת ישראל, אשר טרם הסתיימו. בשל הנסיבות שפורטו, החליט בית המשפט המחוזי לבטל את הרשעתו.

בעפ"ג 66903-07-20 **אבו מודיע'ם נ' מד"י** (30.12.20) דובר בנאשם שתקף את המתלונן יחד עם אחרים, בחניקה ובעיטות, ונגרמו לו חבלות. שרות המבחן המליץ להימנע מהרשעה כיוון שהנאשם סיים לימודי רפואה ואין לו עבר פלילי. נכתב כי ההרשעה עלולה לחבל בתעסוקתו העתידית. בית המשפט קמא החליט כי לא ניתן להימנע מהרשעה והטיל עונש הצופה פני עתיד. ואולם, בערכאת הערעור נקבע כי ככל שהעבירה בנסיבותיה חמורה פחות, כך ניתן יהיה להסתפק בהוכחת נזק כללי יותר לעתידו של הנאשם. במקרה דנן, נקבע ברוב דעות כי די בחשש הקיים, וזאת גם בהינתן שיקול דעת בידי גורמי הרישוי במשרד הבריאות בנוגע לרישיונו של הנאשם בעתיד. בית המשפט ציין כי במקרים רבים הכירה הפסיקה בהליכי רישוי בתחומי תעסוקה שונים, התלויים בשיקול דעת, כגורם שיש בו ללמד על נזק קונקרטי הצפוי מן ההרשעה.

28. החלטות נוספות בעניין סיום ההליך ללא הרשעה, בשל נזק עתידי הצפוי לנאשם, הגם שלא הוכח באופן חותך וחד משמעי, ניתן לראות במקרים אלו: ע"פ 8169/20 **שלום נ' מד"י** (26.8.21) - סיוע להפרת אמונים; ע"פ 9090/00 **שניידרמן נ' מד"י** (22.2.01) - קשירת קשר לביצוע פשע והחזקת נשק; ע"פ 15379-09-19 **מד"י נ' בנעין** (21.11.19) - פציעה; ת"פ 11606-05-20 **מד"י נ' מימון** (30.3.22) - תקיפה הגורמת חבלה של ממש; ת"פ 25509-09-16 **מד"י נ' כהן** (17.4.18) - תקיפה בנסיבות מחמירות לרקע סכסוך נהגים; ת"פ 36718-01-18 **מד"י נ' איזרייב** (24.6.20) - תקיפה בצוותא חדא והיזק בזדון; ת"פ 54609-06-18 **מד"י נ' אסמר** (19.1.22) - תקיפה בצוותא.

29. מסקירה זו ניתן ללמוד כי העבירה שלפניי, בנסיבותיה, מאפשרת בהחלט סיומו של ההליך ללא הרשעה, הן מבחינת צרכי השיקום של הנאשמים, והן מבחינת האינטרס הציבורי בענישה בגין העבירה בנסיבותיה.

סיכום

30. אני מוצאת כי הרשעה תפגע בשיקומם של הנאשמים, שהם צעירים נורמטיביים לחלוטין המצויים בראשית דרכם המקצועית. זאת, בין בשל הסיכון לכך שמעסיקיהם יפסיקו העסקתם באם יורשעו, ובין בשל האפשרות שבהמשך ללימודיהם יבקשו לעסוק במקצועות הדורשים רישוי, אשר לצורך קבלתו יישקל עברם הפלילי.

31. כמו כן, אני מוצאת כי העבירה בנסיבותיה מאפשרת הימנעות מהרשעה, וכי אין צורך בהרתעת הנאשמים, לאור המלצת שרות המבחן הנושאת אופי חיובי ראוי לציון.

32. צירופם של שיקולים אלה מוביל למסקנה לפיה אין הצדקה להרשעת הנאשמים, ואף להיפך. נראה כי יש אינטרס ציבורי בסיומו של ההליך באופן כזה שיטיל עליהם ענישה חינוכית, מבלי לפגוע בהמשך התפתחותם החיובית, כצעירים נורמטיביים. אני סבורה כי הטלת של"צ תיתן את המענה המתאים, אך זאת בהיקף נרחב יותר משהמליץ שרות המבחן. כמו כן, יוטלו התחייבות ופיצוי כספי.

33. אשר על כן, מבוטלת ההרשעה, וההליך יסתיים ללא הרשעה.

אני מטילה את העונשים הבאים:

34.

- א. כל אחד מהנאשמים יבצע של"צ בהיקף 250 שעות, בפיקוח שירות המבחן, על פי תכנית שתוגש לאישורי בתוך 30 יום. אני מזהירה את הנאשמים כי אם לא ימלאו אחר הצו במועדים שיקבע שירות המבחן, עלול בית המשפט להפקיע את הצו ולגזור את דינם מחדש.
- ב. כל אחד מהנאשמים יפצה את המתלונן בסך 3,000 ₪, אשר יופקדו במזכירות ב-4 תשלומים חודשיים שווים, החל מיום 1.8.22 ובכל 1 לחודש עוקב.
- ג. כל אחד מהנאשמים יתחייב בסכום של 5,000 ₪, להימנע מהעבירה למשך שנתיים.

המזכירות תשלח את גזר הדין לידיעת שירות המבחן.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, י"ב תמוז תשפ"ב, 11 יולי 2022, במעמד הצדדים.